

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

RAPORTUL COMISIEI DE SELECȚIE, EVALUARE ȘI ACORDARE A FINANȚĂRILOR PENTRU PROIECTE CULTURALE CU COMPONENTĂ PRONUȚATĂ DE CERCETARE

Sesiune 4-6 noiembrie 2024

I. Preliminarii

Comisia de selecție, evaluare și acordare a finanțărilor pentru proiecte culturale cu componentă pronunțată de cercetare este formată din:

1. Prof. visual artist Irina Botea Bucan (School of the Art Institute of Chicago)
2. Conf. univ. arh. Mihai Duțescu (UAUIM)
3. Arh. urb. Irina Popescu-Criveanu (Quattro Design - Arhitecți și urbaniști asociați)
4. Senior Lecturer Tincuța Heinzl (Loughborough University, UK)
5. Prof. univ. arh. Ana Maria Zahariade (UAUIM)

Potrivit prevederilor Metodologiei pentru desfășurarea sesiunii pilot pentru selecția, evaluarea și finanțarea proiectelor culturale cu componentă pronunțată de cercetare (aprobată prin Hotărârea CN OAR nr. 917 din 12.07.2021), membrii comisiei au procedat la alegerea președintelui. În urma votului, prof. arh. Ana-Maria Zahariade a fost desemnată președintele comisiei.

Suma scoasă la finanțare pentru secțiunea proiecte culturale cu componentă pronunțată de cercetare, aprobată prin HOTĂRÂREA COLEGIULUI DIRECTOR

NR. 951 DIN 26.08.2024 privind alocarea finanțărilor din timbrul arhitecturii pentru proiecte culturale cu componentă pronunțată de cercetare este de **750.000 de lei**.

Au intrat în selecția pentru finanțare toate cele **16 dosare** depuse în Secțiunea proiecte culturale cu componentă pronunțată de cercetare, ale căror bugete au însumat **1 395 253 lei**.

II. Observațiile generale ale comisiei

Comisia îi felicită pe toți participanții la această sesiune pentru propunerile de proiecte bazate pe cercetări care exprimă preocupări serioase pentru zone semnificative ale culturii, disciplinei și practicii profesionale de arhitectura din România, pentru compensarea neglijențelor față de mediul înconjurător și comunități, ca și pentru încercarea de familiarizare cu orientările noi care compun cultura contemporană a construirii și difuzarea ei în publicul larg sau în cel profesional.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

Temele propuse de proiectele depuse au fost de anverguri diferite, unele cu caracter larg (național și chiar conectate internațional), altele de amploare locală sau de nișă profesională, dar toate vizând în ultimă instanță promovarea calității arhitecturale către public și perspective de dezvoltare în folosul comunităților și profesiei. Subiectele atinse s-au adresat, sub forme variate și inventive, problematicii patrimoniului arhitectural istoric și metodelor de restaurare și intervenție, prezervării patrimoniului natural și intervențiilor verzi asupra lor, lărgirii culturii de specialitate, promovării noilor orientări și difuzării în publicul larg, precum și strângerii legăturii dintre profesie și comunități.

Calitatea generală a proiectelor depuse în această sesiune a făcut ca suma alocată de Ordinul Arhitecților pentru acest tip de proiecte să fie total folosită.

Pe acest fond, general promițător, comisia a constatat o serie de probleme legate de prezentarea dosarelor de proiect, care au dus la depunctări majore ale unora.

1. În privința descrierii proiectului:

_Au fost cazuri în care componenta de cercetare a fost insuficient sau foarte neclar conturată. Or, această dimensiune diferențiază proiectele acestei categorii de celelalte tipuri de oferte culturale sau proiecte editoriale, iar comisia trebuie să-i înțeleagă sensul în proiect. Principalele depunctări au venit de aici.

_Recomandăm să se acorde o mai mare importanță redactării cât mai coerente a cercetării propriu zise (metoda, atribuțiile membrilor, echipa) și, mai ales a explicitării legăturii dintre activitățile descrise și buget.

_Recomandăm și utilizarea eficientă a celor 6 pagini suplimentare prevăzute în metodologie pentru detalieri suplimentare, în funcție de proiect. Nu au fost luate în considerare cazurile în care în acele pagini se relua ad litteram ce fusese scris în Anexa 1.

_Componenta de cercetare și activitățile întregului proiect trebuie să fie și bine calibrate în raport cu timpul și bugetul. Au fost depunctate situațiile în care activitățile propuse nu erau realist evaluate ca timp, și nici transpuse evident în buget.

2. În privința bugetului:

_Comisia a fost atentă la modul în care a fost alcătuit bugetul ca reflexie clară a activităților propuse.

_Au existat proiecte (unele remarcabile) în care comisia a constatat supraevaluarea bugetului, în special la onorarii pe întreaga desfășurare a proiectului, dar și alte tipuri de depășiri. În aceste cazuri, comisia a scăzut cu ponderație suma acordată prin timbru, urmând ca autorii să-și reconstruiască bugetul de proiect în consecință.

_Comisia atrage atenția și asupra subevaluării bugetului (mai rară), care poate duce la imposibilitatea realizării proiectului la calitatea promisă.

3. În privința echipelor de proiect:

_Componenta echipelor a fost studiată atent de comisie, aceasta fiind o garanție pentru calitatea proiectului.

_Componenta multidisciplinară a unor echipe și prezența specialiștilor relevanți au fost recunoscute ca elemente valoroase pentru documentarea temei și structurarea cercetării.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

_Comisia regretă absența arhitecților în unele proiecte care ar avea de profitat de cunoștințele specifice și viziunea spațială a unui coleg/consultant arhitect. În proiectele la care s-a ivit o astfel de situație, comisia a făcut această recomandare.

_Comisia constată importanța prezenței, în echipele participante, a unor membri cu experiență dovedită în cercetare, reflectată în calitatea proiectelor de cercetare propuse.

4. *În privința recomandărilor (în cazul celor care depun dosare de finanțare pentru prima dată):*

_Au fost depunctate cazurile în care recomandările proveneau de la membrii asociației sau chiar de la membrii echipei de proiect.

III. Desfășurarea jurizării

Conform metodologiei de jurizare adoptate, proiectele culturale cu componentă pronunțată de cercetare depuse au fost evaluate de fiecare dintre membrii Comisiei pe baza celor patru criterii, cu note de la 0 la 10 (1. calitatea și coerența propunerii – 40%; 2. relevanța proiectului pentru cultura contemporană a construitului, pentru mediul profesional, administrativ, publicul larg căruia i se adresează – 20%; 3. performanța și credibilitatea solicitanților – 20%; 4. corectitudinea și adecvarea bugetului la scopuri – 20%), punctajul final obținut de fiecare proiect fiind calculat pe baza algoritmului din Metodologie, în funcție de ponderea respectivului criteriu de evaluare.

Punctajul minim pentru finanțarea unui proiect cultural este stabilit la 7,50.

Procesul de evaluare s-a desfășurat astfel:

- Fiecare dosar de proiect a fost în prealabil evaluat individual de fiecare din membrii comisiei (în perioada 25 octombrie-3 noiembrie),
- Comisia s-a reunit pe 4 noiembrie și a dezbătut constatările fiecăruia dintre membri, pentru a stabili puncte comune de vedere.
- Fiecare dosar a fost apoi pus în discuție în plen, urmărind în detaliu felul în care s-a răspuns criteriilor de evaluare. Fiecare dosar a fost notat final în urma acestui proces desfășurat în zilele de 4 și 5 noiembrie.
Acolo unde s-a considerat necesar, comisia a făcut anumite recomandări privind desfășurarea ulterioară a proiectului.
- Evaluarea și rectificările privind bugetul unor proiecte au fost realizate din punctul de vedere al realismului și al adecvării la obiectivele propuse prin acest tip de proiecte.
- Proiectele au fost ierarhizate după punctaje, iar în urma adunării sumelor acordate s-a putut asigura **finanțarea primelor 10 proiecte**: 7 proiecte cu finanțare totală, 3 proiecte cu anumite ajustări ale bugetelor.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

IV. Rezultate

A FOST ACORDATĂ FINANȚAREA PENTRU URMĂTOARELE PROIECTE:

1.

Proiect 2024-090

Asociația Basar

București Civic: Atlasul activismului urban

Punctaj: 9.84

Buget solicitat: 38.950 ron

Buget acordat: 38.950 ron

Comisia a apreciat importanța cercetării în contextul urban contemporan precum și metodologiile alese pentru activarea spațiului public și comunitar, prin documentarea și analiza critică a modalităților prin care „orașul și spațiile sale sunt produse prin colaborarea dintre autorități, locuitori și profesioniști”. Proiectul continuă procesul de cartare a activismului urban început prin studiul doctoral al lui Cristi Borcan în 2018, printr-o nouă cercetare ce își dorește să facă vizibil fenomenul activismului civic urban adresându-se atât mediului de specialitate arhitectural, cât și cetățenilor „activi civic” care vor putea să recunoască efectele și rezultatele acțiunilor lor.

Comisia a apreciat dimensiunea comunitară a proiectului, nevoia urgentă de a încuraja și sprijini acțiunile civice ce urmăresc înțelegerea problemelor urbane și implicarea directă în transformarea și producerea colectivă a orașului. Înțelegerea modului prin care activismul are într-adevăr un efect în schimbarea narațiunilor urbane reprezintă o prioritate și o necesitate vitală pentru transformarea unui oraș într-un spațiu democratic incluziv, orientat spre nevoile diverselor comunități ce îl constituie.

2.

Proiect 2024-057

SG Studio SRL

Infrastructura îngrijirii în București. O cercetare de cultură urbană

Punctaj 9.76

Buget solicitat: 87.650 ron

Buget acordat: 87.650 ron

Comisia a apreciat necesitatea și transdisciplinaritatea proiectului ce își propune o cartografiere a „infrastructurii de îngrijire” din București prin studii de cercetare ce combină discursurile și metodologiile de lucru din arhitectură și urbanism cu cele din sociologie, geografie umană și studii culturale. A fost apreciată și definirea extinsă a infrastructurii de îngrijire, prin includerea unor instituții precum bibliotecile publice, pe lângă creșe, spitale, centre de recuperare tip internat și ambulatorii, centre maternale, centre pentru victimele violenței domestice, centre pentru persoane vârstnice.

Comisia a considerat benefică această cercetare atât prin scopurile sale, cât și prin metodologia propusă. Deși consultă cercetări și proiecte anterioare „vestice” (precum Caring City din Barcelona), ea propune o viziune teoretică și practică „estică”, fiind atentă la specificitatea și istoria complexă locală. Scopul final al cercetării este și unul practic clar enunțat: acela de a

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

influența politicile urbane și de arhitectură pentru a răspunde necesităților indivizilor și comunităților ce constituie societatea urbană. Comisia a apreciat componenta practică, specificul comunitar, precum și modul în care cercetarea poate influența și produce noi cercetări academice în antropologie, sociologie și geografie umană.

3.

Proiect 2024-054

Asociația PlusMinus

Motiș 2050 – Reabilitare prin cercetare

Punctaj: 9,36

Buget solicitat: 53.795 ron

Buget acordat: 53.795 ron

Proiectul propune identificarea cu ajutorul specialiștilor și comunității a unui scenariu realist de reactivare funcțională, până în 2047, a ansamblului bisericii fortificate de la Motiș, jud. Sibiu, în același timp în care urmărește continuarea cercetărilor de fond, corelarea și punerea în evidență a acestora.

Comisia a apreciat seriozitatea propunerii, buna explicare a rolului fiecărui partener în proiect, reala îndreptare către comunitate, adecvarea față de obiectivele finanțării OAR, în contextul preocupării constante și temeinice pentru conservarea bisericii și fortificației de la Motiș dovedite de solicitanți. Bugetul exprimă în mod corect și detaliat activitățile propuse.

Așadar, Comisia propune finanțarea integrală a proiectului și felicită solicitanții pentru dedicare și profesionalism.

4.

Proiect 2024-088

Asociația La Firul ierbii

Spațiu public incluziv - model de bună practică pentru UAUIM

Punctaj: 9,04

Buget solicitat: 128200 ron

Buget acordat: 108.970 ron

Comisia apreciază proiectul de transformare a centrului comunitar La Firul ierbii într-un model de spațiu public incluziv, destinat atât comunității, cât și studenților și cadrelor didactice din UAUIM, integrând incluziunea în educația de arhitectură prin contactul direct cu persoane cu diverse dizabilități și oferind un exemplu de bună practică de design incluziv (două soluții de amenajare proiectate printr-un proces incluziv, propuse de studenți). Planul de activități și calendarul sunt clare și arată coerența proiectului propus precum și adecvarea solicitării la obiectivele finanțării OAR, chiar dacă cercetarea în sine nu este descrisă suficient de detaliat. Pe de altă parte, analiza bugetului arată o supradimensionare a bugetului de onorarii și o lipsă de corelare cu activitățile propuse, în special pentru cele aferente primelor trei luni de proiect. În plus, nu sunt detaliate lucrările potențial a fi realizate în urma proiectelor studenților. Comisia atrage atenția asupra posibilelor implicații administrative (avize, aprobări necesare) pe care aceste lucrări le-ar putea avea precum și asupra problemelor potențiale legate de decontarea acestora din fondurile OAR. Comisia atrage atenția și asupra unor date necunoscute privind

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

activarea cursului și numărul de participanți, care trebuie lămurite din perspectiva numărului de mentori și a remunerației acestora.

5.

Proiect 2024-015

Asociația „cu a mic”

Grădina Dâmbu

Punctaj: 9,00

Buget solicitat: 78.150 ron

Buget acordat: 78.150 ron

Proiectul propune confirmarea zonei Pârâului Dâmbu ca o arteră albastră-verde care leagă Municipiul Ploiești de zona periurbană Băicoi, Păulești, Blejoi, Berceni, Râfov, obiectivul său fiind cercetarea zonei pârâului cu ajutorul specialiștilor din echipa de proiect și comunicarea publică a acestor studii.

Comisia a apreciat intenția de cercetare aplicată, pluridisciplinară, coerența echipei de cercetare, buna explicare a rolului fiecărui partener în proiect, reala îndreptare către comunitate, adecvarea față de obiectivele finanțării OAR, în contextul deschiderii proiectului către fundamentarea intervențiilor viitoare de ameliorare a condițiilor de mediu, cu implicarea autorităților locale și a comunităților. Bugetul exprimă în mod detaliat activitățile propuse. Comisia propune finanțarea integrală a proiectului și recomandă, în acord cu preocupările ecologice arătate prin proiect, o atitudine responsabilă în ceea ce privește materialele de promovare (de exemplu, utilizarea bumbacului ecologic, a materialelor reciclate etc.).

6.

Proiect 2024-028

Fundația Pro Patrimonio

Texturi uitate - tencuieli istorice. Cercetare și studii practice pentru reparații și întreținere – faza 3

Punctaj: 9,00

Buget solicitat: 138800 ron

Buget acordat: 124920 ron

Comisia a apreciat continuitatea și seriozitatea proiectului și faptul că oferă suport și expertiză pentru intervențiile de conservare a fațadelor istorice. Această nouă etapă își propune să continue experimentele practice, *in situ* de data aceasta, și să dezvolte metode non-intruzive pentru identificarea desprinderilor de zid și a zonelor slabe.

Cercetarea va avea ca rezultat crearea unei baze de date care va fi disponibilă publicului larg, adresată atât arhitecților, cât și specialiștilor, proprietarilor, cercetătorilor și autorităților. Comisia a apreciat și includerea aspectelor legate de eficiența energetică și intenția de mediatizare internațională prin traducerea în engleză a rezultatelor studiului.

În același timp, Comisia a considerat că bugetul nu e bine fundamentat și că va fi necesară o regândire a cheltuielilor, în special a onorariului coordonatorului de proiect. Chiar dacă parteneriatele sunt menționate în textul aplicației, documentele doveditoare lipsesc din dosar.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Comisia sugerează că ar fi util ca rezultatele proiectului să facă obiectul unui atelier cu cei care fac intervenții cu tencuieli și să se asigure că există o bună mediatizare a rezultatelor proiectului.

7.

Proiect 2024-029

Asociația Biserici Înlemnite

Seria dendrocronologică a stejarului, pentru datarea patrimoniului cultural din lemn din Câmpia de Vest

Punctaj: 9,00

Buget solicitat: 66.825 ron

Buget acordat: 66.825 ron

Proiectul se concentrează asupra introducerii/aplicării metodei de investigare dendrocronologice în cercetarea, datarea și restaurarea bisericilor de lemn din Câmpia de Vest. Comisia a apreciat abordarea interdisciplinară a proiectului și găsește utilă crearea unei baze de date dendrocronologice.

Proiectul a participat și în sesiunea trecută (2023), fără să primească finanțare, dar pentru acest an, autorii au clarificat anumite aspecte ale cercetării, fără să fie însă deosebit de expliciți, mai ales în motivarea bugetului.

Deși autorii nu au fost atenți la toate comentariile comisiei anterioare, cărora ar fi trebuit să le răspundă (de exemplu, combătând critica privind eventualul caracter distructiv al metodei sau solicitând ambele recomandări de la persoane exterioare proiectului - dosarul păstrează recomandarea prof. T.O. Gheorghiu), proiectul și echipa prezentată demonstrează credibilitate. Comisia consideră că proiectul va avea un impact atât național, cât și interregional (Ungaria și Serbia) în domeniul restaurării și istoriei arhitecturii, și recomandă colaborarea cu UNESCO în privința cercetărilor viitoare.

8.

Proiect 2024-004

Asociația Istoria Artei

Arhiva de arhitectură: căminele interbelice

Punctaj: 8,48

Buget solicitat: 37.000 ron

Buget acordat: 37.000 ron

Comisia a apreciat importanța pentru cultura arhitecturală a derulării proiectului, care acoperă prin studii de arhivă o zonă mai puțin cercetată, și mai ales descoperirea și intenția de a consulta fonduri de arhivă particulare, precum cele ale arh. Ion Giurgea și ale arh. Ion și Tiberiu Niga.

Comisia recomandă extinderea cercetării; atât a modului de analiză a datelor obținute prin consultarea arhivelor, cât și a contextualizării istorice a proiectului, întrucât există deja studii care se intersectează cu subiectul cercetat (un exemplu poate fi studiul lui Doru Lixandru „Carol al 2-lea, carlismul și carliștii. În România anilor 1930”).

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

Se sugerează ca echipa de cercetare să consulte și alți specialiști cu experiență extinsă în cercetarea cluburilor și căminelor din perioada interbelică, spre îmbogățirea interpretării datelor obținute din studiul arhivelor. În acest sens, comisia a observat și o lipsă de interes al echipei pentru înțelegerea beneficiarilor acestor cămine care constituie subiectul cercetării.

9.

Proiect 2024-046

Asociația „Arad - Trecut, Prezent și Viitor”

Lipova - surprinzătoare

Punctaj: 8,28

Buget solicitat: 50.000 ron

Buget acordat: 50.000 ron

Comisia apreciază intențiile colectivului de cercetare de a se apleca asupra patrimoniului cultural și arhitectural al unui oraș mic din România – respectiv Lipova, din județul Arad – o localitate cu un trecut bogat și relevant, cunoscută încă din perioada medievală, dar aflată într-un evident declin social/ cultural/ economic/ demografic în zilele noastre.

În cererea de finanțare se menționează că „Cercetătorii se vor documenta în arhivele, bibliotecile și muzeele din Lipova, Arad și Timișoara, vor consulta baze de date online și vor lua legătura cu unii dintre colecționarii din zonă. Se vor căuta atât documente despre istoricul zonei, cât și imagini vechi (desene, hărți, planuri clădiri, gravuri, ilustrații, cărți poștale, fotografii, etc.) și relatări ale unor călători străini, fragmente din lucrările literare, memorialistice și istorice ale unor personalități care au cunoscut în trecut Lipova”. Astfel, printr-un demers de cercetare ce se dorește a se desfășura pe mai multe paliere, echipa proiectului intenționează să elaboreze un e-book ce va pune laolaltă respectivele informații, în cadrul unei strategii de *(re)branding* a orașului Lipova.

Prin finanțarea acestui proiect, comisia încurajează în sens larg cercetarea și a unor astfel de locuri și comunități aparent marginale, cu scopul de a contribui la reconstituirea unor identități uitate sau la coagularea premiselor pentru o nouă identitate.

Se recomandă colectivului de cercetare consultarea/ cooptarea unor specialiști în istoria arhitecturii și a urbanismului, precum și în conservarea patrimoniului arhitectural și artistic, pentru ca rezultatul final să fie cât mai fundamentat din punct de vedere științific – pentru a putea livra „o cercetare serioasă”, respectiv „o cercetare solidă”, așa cum, cu o doză de idealism benign, se menționează în cererea de finanțare a proiectului.

10.

Proiect 2024 – 038

Asociația Arhitectura Celuilalt

NeuroArhi BCI. Instrument de asistare a proiectării de arhitectură prin „brain-computer interface” și computare afectivă

Punctaj: 8,24

Buget solicitat: 150470 ron

Buget acordat: 103.740 ron

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

Proiectul vizează dezvoltarea unei platforme de arhitectură generativă, având o importantă componentă interdisciplinară la intersecția dintre IA și *Brain Computer Interfaces*. În pofida descrierii insuficient de clare a proiectului de cercetare, comisia a apreciat actualitatea subiectului și alinierea la căutările similare din lumea academică. Scopul proiectului este dezvoltarea unui algoritm pentru manipularea neuronală a datelor care compun o bază IA de proiectare în arhitectură și, ulterior, dezvoltarea unui *software* prin metode de *afective computing*. Proiectul depus este o primă fază a unui proiect foarte ambițios. Numărul de participanți e realist pentru asemenea experimente, chiar dacă tehnologiile nu sunt neapărat cele mai sofisticate pentru măsurarea performanțelor neuronale. Competențele echipei sunt complementare. Este de remarcat și implicarea studenților.

Comisia a considerat însă bugetul supraevaluat pe diverse linii. Deci, bugetul va trebui regândit pentru a se înscrie în suma aprobată: onorarii mai moderate pentru cei implicați, o mai clară justificare și ponderare a costurilor (neclare acum), iar achiziționarea de tehnologii să fie făcută de UAUIM sau din alte surse. Se recomandă ca tehnologia achiziționată să servească și studenților universității UAUIM.

În același timp, spre folosul cercetării, comisia sugerează și colaborarea cu cercetători care studiază teme de neuroestetică (de exemplu, la UB se fac astfel de cercetări), precum și cercetători pe teme privind teoria conștiinței.

URMĂTOARELE PROIECTE NU AU OBȚINUT FINANȚARE:

11.

Proiect 2024-091

Fundația DALA

Smart River Cluster

Punctaj: 7,88

Buget solicitat: 125.000 ron

Comisia apreciază importanța proiectului multianual propus de Fundația DALA, care are ca scop reconstrucția ecologică a râurilor de munte din Munții Făgăraș și restaurarea ecosistemelor locale.

În cererea de finanțare se menționează că se dorește realizarea unei aplicații practice și a unei continuări a proiectului de cercetare Smart River Cluster derulat în perioada 2021-2024, care-și propune reconstrucția ecologică a râurilor de munte din Munții Făgăraș și elaborarea unor măsuri integrate de atenuare a efectelor inundațiilor în comunitățile locale. Este solicitată finanțarea OAR pentru stabilirea sectorului de râu pe care se va implementa proiectul, care constă în consolidarea malului; organizarea unor ateliere teoretice și demonstrative mixte compuse din experți, arhitecți, hidrologi, localnici și studenți și execuția lucrărilor de consolidarea a sectorului de mal.

Or, fondurile OAR sunt destinate finanțării de proiecte culturale cu componentă pronunțată de cercetare, „din care să rezulte un bun cultural de natură să promoveze calitatea arhitecturală către public, cu perspective de dezvoltare în folosul comunităților și profesiei și cu impact național sau internațional” și nu pot fi deschise către finanțarea unor lucrări de proiectare și de execuție, fie acestea înțelese drept componentă de testare a unei metodologii de lucru la scară mai amplă. Mai mult, astfel de lucrări necesită parcurgerea unui proces de avizare/aprobare a

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

investițiilor care nu este descris în aplicație. În cererea de finanțare sunt evidențiate sume pentru management, proiectare, realizarea expertizei tehnice hidrologice, achiziția de materiale de construcție și închirierea de utilaje pentru șantier precum și pentru diurnă-mese pentru 20 participanți. Comisia a remarcat și înțelegerea lacunară a conținutului documentelor solicitate de OAR pentru analiza dosarului de solicitare a finanțării.

Recomandăm, pentru viitor, o mai bună evidențiere a etapelor de cercetare și adecvarea activităților propuse pentru finanțare (descriere, buget) la specificul finanțării acordate de OAR, pentru ca proiectul să demonstreze un parcurs coerent, relevant pentru cultura contemporană a mediului construit.

12.

Proiect 2024-083

Asociația Prin Banat

Common Heritage – Influențe

Punctaj: 7,84

Buget solicitat: 87.500 ron

Comisia a apreciat continuitatea preocupărilor asociației pentru studiul și scrierea unei istorii a arhitecturii neîngrădite între limitele administrativ-politice. Dezvăluirea substratului cultural și arhitectural comun este cu atât mai firească într-o zonă multiculturală cum este Banatul, lucru pe care asociația l-a făcut și prin cercetările precedente (de altfel a beneficiat de finanțare la aceeași categorie a proiectelor cu componentă pronunțată de cercetare în sesiunea din 2023 pentru proiectul Common Heritage - Catalogul ornamentației Secession).

Proiectul actual este însă formulat neclar. Pe de o parte, propune o sumă de activități care pornesc de la idei mult prea incipiente (care ar fi trebuit deja știute pentru elaborarea proiectului și expuse) și ajung la tipărirea unei cărți și la o expoziție — adică un număr uriaș de activități într-un an, din care cercetarea propriu-zisă (vizite, documentare fotografică, cercetare de arhivă etc.) este descrisă vag și nu pare să aibă prea mult loc de aprofundare. Dacă ar fi fost prezentat și un calendar, s-ar fi văzut că nu pot fi derulate atâtea activități în timpul dat.

Dacă scopul proiectului este cartea (plus expoziția), probabil că echipa ar fi trebuit să solicite alt tip de finanțare la OAR. Scoaterea temeinică la lumină a influențelor care au clădit substratul comun prin variate conexiuni cu focarele culturale și prin meșteri și producători nu se poate face în așa puțin timp încât să poată fi scrisă și o carte; iar dacă se rezumă la un documentar fotografic, atunci nu este cu adevărat suficient.

Comisia recomandă autorilor să regândească proiectul pentru sesiunea viitoare, recalibrând acțiunile, lămurind zonele vagi și descriind cu mai mare precizie despre ce va fi vorba.

13.

Proiect 2024-101

Asociația „In Situ”

Patrimoniul arhitectural urban din Transilvania - între locuință și monument

Punctaj: 7,60

Buget solicitat: 45.463 ron

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Deși o parte dintre aspectele acestui proiect nu sunt clar definite, lăsând impresia unei cercetări care ar putea căpăta o anvergură necontrolată, comisia găsește lăudabilă intenția de elaborare a unui ghid/ manual de bune practici în domeniul restaurării imobilelor private (cu funcțiune preponderent rezidențială) din municipiul Brașov.

Pe de o parte, este apreciată ambiția echipei de proiect, de a gestiona un spectru atât de vast de cercetare, într-un timp relativ limitat și cu un buget atât de restrâns. Pe de altă parte, este chestionabilă capacitatea echipei de a acoperi atât aspecte tehnice, cât și doctrinare din domeniului restaurării monumentelor istorice, atât în cazul clădirilor clasate ca atare, cât și a „multitudinii de clădiri cu valoare arhitecturală mare” incluse în ansamblurile clasate din municipiul Brașov. Pentru acestea, echipa intenționează inventarierea elementelor și a subansamblurilor arhitectural-constructive valoroase (de la componente artistice, la șarpantă) și elaborarea unui manual „cu un limbaj adaptat și cu includerea unei inventarii ale acestor elemente valoroase împreună cu sfaturi/ îndrumări pentru repararea/ restaurarea” etc., în contextul în care Legea 50/1991 actualizată permite executarea unor intervenții asupra monumentelor istorice doar în baza unui acord scris emis de Direcțiile pentru Cultură, fără suportul propriu-zis al unei documentații de proiect (de autorizare/ de execuție) și fără obligativitatea implicării ulterioare a unor specialiști.

În acest sens, deși tema este deosebit de relevantă, iar necesitatea unui astfel de ghid este de necontestat, Comisia consideră întregul demers de cercetare propus ca fiind mult prea vag, prea amplu și implicit nerealist, atrăgând atenția asupra riscului de a trata superficial anumite aspecte ce țin de conservarea patrimoniului, în defavoarea creării unui instrument metodic de referință.

Comisia recomandă așadar o definiție mai explicită a limitelor cercetării propuse, eventual o etapizare a acesteia, corespunzând unor părți clar delimitate ale unui întreg (tipologii clar precizate de clădiri sau subansambluri, stiluri, perioade etc.), lărgirea echipei de cercetare, a timpului de lucru și, implicit, a bugetului necesar.

De asemenea, se recomandă o abordare mai largă din punct de vedere profesional; având în vedere calitatea de angajați sau colaboratori ai Direcției de Cultură Brașov a majorității membrilor echipei de proiect, este necesară deschiderea către specialiști și experți în cercetarea, inventarierea, restaurarea monumentelor istorice, precum și către arhitecți și beneficiari.

14. Proiect 2024-079

Asociația „Decouverte”

Arhitectura Gustului: Evoluția Brutărilor Bucureștene

Punctaj: 7,44

Buget solicitat: 74.250 ron

Comisia apreciază tema aleasă și remarcă potențialul de cercetare al acesteia. Până la un punct, argumentația proiectului prezintă valențe culturale certe, este coerentă și oferă premisele unor rezultate relevante din punct de vedere antropologic, istoric și arhitectural. În acest sens, comisia reține critica asupra gentrificării, ilustrată în acest caz prin fenomenul cvasi-dispariției brutărilor populare, cu adresabilitate largă, și înlocuirea acestora cu spații „exclusiviste” – în fapt, *ex-cluzive*. Din păcate, tocmai perspectiva critică asupra acestei rupturi pare a se fi pierdut

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

treptat pe parcursul argumentației proiectului, aceasta ajungând în ultimă instanță o simplă consemnare ilustrată a fenomenului contemporan al așa-ziselor brutării *gourmet*, dintr-o perspectivă comodă, hedonistă.

Astfel, noile brutării bucureștene (la amenajarea câtorva coordonatoare proiectului a contribuit direct și cu rezultate remarcabile) sunt considerate a fi destinate „unei clientele cu putere financiară și gusturi sofisticate”, devenind „locuri contemporane, cool și artisanale, dedicate unui public urban select”, considerându-se că prin acest fenomen „arhitectura contemporană nu doar recuperează și valorifică patrimoniul industrial, dar îl transformă într-un vector cultural și economic relevant pentru societatea actuală”, întrucât „designul minimalist și utilizarea materialelor naturale contribuie la crearea unei atmosfere de rafinament și exclusivitate”. În plus, din metodologie lipsește cercetarea istorică și de arhivă, esențială în cazul ilustrării obiective a acestui fenomen și a înscrierii acestuia în timp, iar anumite cheltuieli din buget nu își găsesc corespondența în planul de activități propus. De asemenea, comisia consideră că un anumit grad de pluridisciplinaritate ar fi fost benefic în cazul echipei acestui proiect. Proiectul ar putea în acest sens să adreseze și aspecte legate de aprovizionarea orașului București, și să chestioneze fenomene precum „slow food” etc.

15. Proiect 2024-109

TAG Architecture SRL

„ARHI_arhivă - Animafilm în oraș, o lume în Animafilm”

Punctaj: 7,32

Buget solicitat: 133.200 ron

Comisia apreciază intenția de punere în valoare temporară a clădirilor Animafilm din Str. Filitti/ Franceză precum și potențialul reprezentat de arhivă. Proiectul de cercetare propune o expoziție temporară în clădirea Animafilm, urmărind „redescoperirea arhitecturală a unei duble arhive: materială și imaterială, respectiv clădirea și patrimoniul Animafilm”.

Deși ideea este atractivă și are un potențial ridicat pentru desfășurarea unor acțiuni culturale, proiectul de cercetare pare a fi parte a proiectului de reamenajare a clădirii, prezentat în cele 6 pagini suplimentare – viitorul proiect de arhitectură de care echipa se ocupă.

Nu sunt prezentate cu claritate elementele solicitate prin Metodologia sesiunii de selecție (obiectivele cercetării, plan de activități, participanți la cercetare etc.) și, mai ales, nu este descrisă convingător componenta de cercetare. Din analiza bugetului, rezultă solicitarea de fonduri pentru organizarea expoziției, în defavoarea activităților de cercetare. De altfel, din buget nu rezultă rolul și legătura cu persoanele implicate conform descrierii proiectului (studenți, îndrumători etc.).

Recomandăm echipei proiectului aprofundarea laturii de cercetare, cu integrarea unor specialiști în patrimoniu, pentru o mai bună investigare a potențialului extraordinar deținut de Animafilm.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

16. Proiect 2024-039

3D FORM STUDIO SRL

EXPLORE ARCHITECTURE

Punctaj: 7,04

Buget solicitat: 100.000 ron

Proiectul își propune crearea unui „instrument pedagogic care să faciliteze înțelegerea istoriei, teoriei și practicii arhitecturale într-o manieră holistică”, „oferind diferite niveluri de abstractizare și reprezentare”, printr-o aplicație al cărei „concept structural” urmărește „o ierarhie logică a fenomenului arhitectural și a tuturor considerațiilor care îi determină forma anterioară și actuală”.

Comisia a apreciat intenția autorilor de a folosi noi metodologii pentru predarea arhitecturii în context educațional pre-universitar și universitar, dar nu a putut să nu constate lipsa unor obiective clare, a unui aparat critic și pedagogic adecvat în ceea ce privește dezvoltarea proiectului.

Pornind de la considerații discutabile, de tipul „Având în vedere că arhitectura reprezintă un limbaj universal, adaptat în funcție de specificul local, traducerea lui în imagini și elemente grafice determină avantajul înțelegerii, revizuirii și ulterior inovării în domeniu”, inițiatorii proiectului doresc realizarea unei „platforme simplificate și bine organizate [...] care să permită popularizarea fenomenului arhitectural într-o variantă inedită” și care să conțină și funcții de tip forum, pentru o interactivitate sporită, cu scopul de a obține „o vizibilitate mai mare a fenomenului arhitectural”. Astfel, comisia consideră întregul demers ca fiind mult prea generic, simplist și îndepărtat de ceea ce ar trebui să presupună un proiect cultural cu componentă pronunțată de cercetare.

„Fenomenul arhitectural” reprezintă o arie de cercetare deosebit de complexă, imposibil de abordat fără delimitări clare cronologice, tipologice, funcționale și – nu în ultimul rând – metodologice. Presupunând că vor fi tratate anumite exemple, nu este clară metodologia de selecție a studiilor de caz și nu este clar în ce fel prezentarea on-line a proiectului aduce un plus substanțial față de alte imagini, studii, documente, tratate de istoria arhitecturii deja existente. Pe de altă parte, analiza bugetului arată preocuparea către plata consultanței IT, achiziția de bunuri și softuri de specialitate, taxe OAR, în defavoarea finanțării unei cercetări temeinice a unui subiect clar definit.

Comisia recomandă definirea unei arii de cercetare mai clare și mai restrânse, precum și adecvarea proiectului la un anumit caracter cultural din perspectiva nevoilor și dinamicilor actuale, în limitele posibilităților de finanțare stabilite de OAR.

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

V. Recomandări ale comisiei pentru Ordinul Arhitecților din România:

1. Ne alăturăm recomandării comisiei din sesiunea precedentă privitor la organizarea, în format fizic sau online și transmisă live, a unei sesiuni de comunicări cu proiectele finanțate, în care autorii să-și poată prezenta rezultatele proiectului și identifica problemele pe care le-au întâlnit pe parcurs. Acest demers va permite prezentarea rezultatelor cercetărilor propuse în fața unui public mai larg, consolidând astfel impactul și vizibilitatea acestor proiecte în comunitatea arhitecturală și culturală.
2. Recomandăm ca în Anexa cu cele trei CV care se cere prin metodologie să se adauge și confirmarea consultanților/expertiilor invocați prin proiect. Această cerință a fost generată de câteva întâmplări nedorite de care avem știință, în care personalitățile trecute în cerere au contestat prezența lor în proiect.
3. De asemenea, rugăm Ordinul să se gândească dacă e posibil ca recomandările făcute de comisie la proiecte să fie menționate în contractul încheiat, ca o condiție de care autorii trebuie să țină seama.

Președinte Comisie

Ana Maria Zahariade

7 noiembrie 2024